

PIRTTIMÄEN VARUSTUKSET

KUSTAAN SODAN AJALTA V. 1788-90

Suomalaiset sotajoukot linnoittivat Pirttimäen lähitienoon kukkulat Kustaan sodan aikana toukokuussa vuonna 1790.

Tällä paikalla, mäen korkeimmalla kohdalla on kolmivuinen maavalli, jossa on paikat kolmea raskasta kanuunaa varten.

Patteri, yhdessä tien toisella puolen olevien tykki-asemien kanssa, on hallinnut hyvin tulella silloista Puumala - Juva tietä. Sotajoukon pääleiri on sijainnut Pirttimäen laella olleilla pelloilla.

Tältä paikalta n. 400 m pohjoiseen on Salpalinjaan (rakennettu 1940-1944) kuuluva 152 mm kanuunapatterin asema.

Turun rauhassa v. 1743 Ruotsi menetti Venäjälle Haminan, Lappeenrannan ja Savonlinnan. Puumala muuttui rajaseuduksi. Vuonna 1788, Kustaa III hallitessa Ruotsissa ja Katariina Suuren Venäjällä, puhkesi sota Venäjän ja Ruotsin välille.

Kesällä 1789 hyökkäsivät venäläiset Lappeenrannasta Mikkeliin, jolloin Puumalassa olevat joukot joutuivat saarrostusuhan takia perääntymään vesitse Kerimäen kautta Joroisiin pääarmeijan yhteyteen. Heinäkuussa 1789 alkoi suomalaisten vastahyökkäys, jonka tavoitteena oli Puumalan takaisin valtaaminen. Hyökkäys eteni ripeästi Puumalan Pirttimäelle. Elokuussa yritettiin vallata Puumalan kirkonkylä, mutta hyökkäys epäonnistui. Tämän jälkeen taistelut laantuivat ja suomalaiset joukot siirtyivät talvimajoitukseen.

PIRTTIMÄEN TAISTELU

Huhtikuussa 1790 alkoi sodankäynti talvitaun jälkeen vilkastua. Venäläisten epäiltiin Puumalasta käsin hyökkäävän Pirttimäelle, jonne koottiin n. 900 miehen vahvuinen sotajoukko. Lisäksi lähikyliin asetettiin vartiosot.

Toukokuun 4-5 päivien välisenä yönä aloittivat venäläiset hyökkäyksen Pirttimäkeä vastaan 2500 miehen voimin. Yksi hyökkäyskiila eteni tietä pitkin, toinen tien itäpuolitse ja kolmas vielä jäässä olevaa Torikonjärveä pitkin kohti Pirttimäelä olevaa suomalaisleiriä. Tarkoitus oli yllättää suomalaiset ja tämä onnistuikin täydellisesti. Taistelu alkoi kello 2 yöllä. Yllätetyt suomalaiset kokosivat nopeasti rivinsä ja ankaran lähitaistelun jälkeen onnistuivat torjumaan hyökkäyksen.

Kello kolmen ja neljän välillä aamuyöstä saapuvat taistelun Keriniemessä ja Harmaalassa olleet vartiosot, yhteensä parisataa miestä. Nämä uhkasivat saarrosta hyökkäävät venäläiset. Kello kuusi aamulla päätti venäläisten komentaja eversti Anrep luopua taistelusta ja palata lähtöasemiinsa Puumalan kirkolle. Taistelun loppuvaiheessa paikalle saapui 150 porilaista, jotka ryhtyivät vetäytyvien venäläisten takaa-ajoon, joka ulottui aina Puumalan kirkonkylän liepeille.

Taistelussa kaatui kaikkiaan 140 suomalaista. Venäläisten tappioista ei ole tietoa. Taistelun jälkeen Savon prikaatin päämaja sijoitettiin Pirttimäelle ja alueen ympäristö linnoitettiin. Uutta hyökkäystä Puumalansalmen valtaamiseksi alettiin valmistella, mutta sitä ei keretty toteuttamaan ennen rauhantuloa.

Kustaa III kevytmielisesti aloittama sotaretki ei johtanut toivottuun tulokseen, Pietarin valtaamiseen. Ainoat merkittävät voitot muuten tappiollisen sodan aikana olivat Pirttimäen taistelu ja Ruotsinsalmen meritaistelu Kotkan edustalla.

Tietoja Puumalan kunnan merkityistä muinaisjäännöksistä on leirintäalueilta ja turisti-infosta saatavasta opasvihkosessa.